

Sygn. akt III AUa 195/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Daria Stanek

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2021 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy A. W.

przeciwko Dyrektorowi (...)w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji A. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku, VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 grudnia 2020r., sygn. akt VII U 105/20

Oddala apelację.

SSA Daria Stanek

Sygn. akt III AUa 195/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 05 marca 2018 r. Dyrektor (...) w W., po uzyskaniu w dniu z Instytutu Pamięci Narodowej informacji o przebiegu służby A. W. z dnia 27 listopada 2017 r. ponownie ustalił wysokość jego emerytury policyjnej, określając jej wysokość od 1 kwietnia 2018 r. na kwotę 2.130,68 zł.

Od powyższej decyzji odwołał się ubezpieczony A. W..

W odpowiedzi na odwołanie Dyrektor (...) w W. wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2020r. Sąd Okręgowy w Gdańsku, w sprawie VII U 105/20 oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. W., urodzony (...), ukończył Technikum (...) uzyskując wykształcenie średnie techniczne w zawodzie technik (...).

W dniu (...) r. wstąpił do Milicji Obywatelskiej. Po odbyciu przeszkolenia unitarnego w (...) ubezpieczony został przeniesiony do (...) w G., gdzie odbywał służbę jako milicjant (...).

W okresie od 01 września 1977 r. do 16 czerwca 1980 r. odbywał studia w Wyższej Szkole (...) w L.. Ubezpieczony zajmował stanowisko podchorążego. W tym czasie był aktywnym członkiem (...).

W (...) r. uzyskał stopień podporucznika MO.

Od dnia (...) r. do (...) r. pozostawał w dyspozycji komendanta (...) Milicji Obywatelskiej w G.. Od dnia (...) r. został mianowany na stanowisko inspektora na wolnym etacie młodszego inspektora (w P.), a od (...) r. starszego inspektora (w S.) (...) Milicji Obywatelskiej w G..

Z dniem (...) r. ubezpieczony został mianowany starszym inspektorem na wolnym etacie starszego inspektora Grupy Operacyjnej w S. (...).

W (...) r. uzyskał stopień porucznika.

W dniu (...) r. ubezpieczony zdał z wynikiem bardzo dobrym egzamin z przepisów stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz postępowaniu funkcjonariuszy MO na miejscu zdarzenia lub przestępstwa.

(...) zajmował się walką z wrogą „anty państwową” działalnością kościołów i związków wyznaniowych. Ewidencjonowaniem i dokumentowaniem m.in. działalności kleru katolickiego i innych wyznań. Ubezpieczony w ramach swoich obowiązków służbowych miał przydzielone kościoły, gdzie chodził na msze i rozmawiał z księżmi. Sieć (...) tworzył z osób chodzących do kościołów.

W tym okresie ubezpieczony miał opinię funkcjonariusza zdyscyplinowanego, zaangażowanego, wykazującego bardzo poważny stosunek do służby. Samodzielnie prowadził działania operacyjne. Właściwie i efektywnie współpracował operacyjnie z jednostkami (...), konsekwentnie realizując założone przedsięwzięcia. Swoim zaangażowaniem w pracę przykładowo oddziaływał na swoich kolegów. Ubezpieczony za swoją postawę i osiągnięte wyniki był oceniany jako wyróżniający się pracownik trwale związany ze służbą.

Z dniem (...) r. ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko starszego inspektora (...). W uzasadnieniu decyzji wskazano, że ubezpieczony jest „pracownikiem sumiennym i zdyscyplinowanym. Na powierzonym odcinku zadania operacyjne wykonuje z dużym zaangażowaniem i poczuciem odpowiedzialności. Wykazuje wiele inicjatywy własnej w pracy z osobowymi źródłami informacji, co w efekcie przyczynia się do lepszego rozpoznania aktualnej sytuacji polityczno-operacyjnej w zabezpieczanych obiektach. W ramach prowadzonych spraw operacyjnych pozyskuje nowe źródła informacji”.

Do zadań (...) należała ochrona operacyjna rolnictwa, przemysłu rolno-spożywczego i innych sektorów gospodarki narodowej, a także rozpracowywanie związanych z nimi środowisk opozycyjnych.

Ubezpieczony w okresie zatrudnienia w organach służby bezpieczeństwa otrzymywał dodatki specjalne za działalność operacyjną, a także nagrody pieniężne (w (...) r. za działalność kulturalną oraz w (...) r. za wykonanie szczególnie złożonego zadania) i odznaczenia (w (...)– (...) odznakę za zasługi w (...) oraz w (...) r. (...) odznakę (...))

W dniu 06 lutego 1990 r. ubezpieczony złożył wniosek do (...) w G. o przeniesienie go do służby w pionie MO, w związku z czym został przyjęty do służby w (...) w S. na stanowisko inspektora (...).

W (...) r. przeszedł pozytywnie weryfikację na funkcjonariusza (...).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie zasadniczo był bezsporny, ponadto wynikał akt organu rentowego. Okoliczności związane z przebiegiem służby A. W. sąd ustalił zaś na podstawie uwierzytelnionych kopii akt osobowych funkcjonariusza nadesłanych przez IPN. W ocenie sądu brak jest podstaw by kwestionować prawdziwość, rzetelność dokumentów zgromadzonych w sprawie. Sąd zważył, iż dowody te układają się w spójną całość. Dowód z dokumentów

zgromadzonych w sprawie w zakresie, w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego sąd uznał za w pełni wiarygodny. Dokumentom tym sąd przyznał walor wiarygodności w rozumieniu art. 245 k.p.c. w odniesieniu do dokumentów prywatnych. Dokumentom urzędowym zaś sąd przyznał moc dowodową zgodnie z art. 244 k.p.c.

Sąd wziął również pod uwagę zeznania ubezpieczonego uznając je za wiarygodne i zgodne z dokumentacją osobową.

Zaznaczyć należy, iż sąd rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora (...) w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza (...), nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa) (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11).

W ocenie sądu przeprowadzone postępowanie umożliwiło ustalenie, czy w spornym **okresie od 1 października 1977 r. do 31 lipca 1990 r.** A. W. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa i w związku z tym, czy dopuszczalne i prawidłowe było wydanie przez organ rentowy decyzji o obniżeniu emerytury odwołującego się w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r.

Zdaniem sądu okręgowego należy przyjąć, iż odwołanie A. W. nie jest zasadne.

Warunki przyznania emerytury policyjnej zostały określone przepisami ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 723), dalej jako ustawa zaopatrzeniowa.

Z kolei materialnoprawną podstawę decyzji Dyrektora (...) w W. stanowił przepis art. 15c ustawy zaopatrzeniowej, dodany przez art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) zmieniającej nin. ustawę zaopatrzeniową z dniem 1 stycznia 2017 r. Przepis ten wprowadził zasady obliczania wysokości emerytur dla osób, które pełniły służbę na rzecz państwa totalitarnego. I tak stosownie do ust. 1 tego przepisu w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi: 1) 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b; 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4. Przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1-3a, 5 i 6 stosuje się odpowiednio. Emerytura nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b (ust. 2). W myśl ust. 3 tego przepisu wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z ust. 4 w celu ustalenia wysokości emerytury, zgodnie z ust. 1-3, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1. Jak wynika z ust. 5, przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, jeżeli osoba, o której mowa w tych przepisach, udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, środkiem dowodowym może być zarówno informacja, o której mowa w art. 13a ust. 1, jak i inne dowody, w szczególności wyrok skazujący, choćby nieprawomocny, za działalność polegającą na podjęciu, bez wiedzy przełożonych, czynnej współpracy z osobami lub organizacjami działającymi na rzecz niepodległości Państwa Polskiego w okresie służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b (ust. 6).

Zakres pojęcia „służba na rzecz totalitarnego państwa” został wskazany przez ustawodawcę w treści art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. I tak stosownie do treści ust. 1 tego przepisu za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się

służbę od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w niżej wymienionych cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach:

- 1) Resort Bezpieczeństwa Publicznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego;
- 2) Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego;
- 3) Komitet do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego;
- 4) jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.;
- 5) służby i jednostki organizacyjne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, i ich poprzedniczki, oraz ich odpowiedniki terenowe:

a) nadzorujące prace jednostek wypełniających zadania: wywiadowcze, kontrwywiadowcze, Służby Bezpieczeństwa, czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa, odpowiedzialne za szkolnictwo, dyscyplinę, kadry i ideowo-wychowawcze aspekty pracy w służbie bezpieczeństwa:

- Gabinet Ministra Spraw Wewnętrznych,
- Główny Inspektorat Ministra Spraw Wewnętrznych, z wyłączeniem Zespołu do spraw Milicji Obywatelskiej w wojewódzkich komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich urzędach spraw wewnętrznych,
- Wojskowa Służba Wewnętrzna Jednostek Wojskowych MSW,
- Zarząd Ochrony Funkcjonariuszy,

b) wypełniające zadania wywiadowcze i kontrwywiadowcze:

- Departament I,
- Departament II,
- Biuro Paszportów, od dnia 1 kwietnia 1964 r.,
- Biuro "A",
- Biuro Szyfrów,
- Biuro Radiokontrwywiadu,
- wydziały paszportów, od dnia 15 lipca 1964 r.,
- Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza,
- Inspektorat I,
- samodzielne grupy specjalne,

c) wypełniające zadania Służby Bezpieczeństwa:

- Departament Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa,
- Departament Ochrony Gospodarki,

- Departament Studiów i Analiz,
- Departament III,
- Departament IV,
- Departament V,
- Departament VI,
- Główny Inspektorat Ochrony Przemysłu, od dnia 27 listopada 1981 r.,
- Biuro Śledcze,
- Departament Społeczno-Administracyjny,
- Biuro Studiów Służby Bezpieczeństwa,
- Biuro Rejestracji Cudzoziemców,
- Zarząd Kontroli Ruchu Granicznego,
- Biuro Ochrony Rządu,
- Samodzielna Sekcja Operacyjno-Ochronna,
- Inspektorat Operacyjnej Ochrony Elektrowni Jądrowej w Żarnowcu,

d) wykonujące czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa:

- Biuro "B",
- Biuro Informatyki,
- Biuro "C",
- Biuro "T", w tym Zakład Techniki Operacyjnej,
- Departament Techniki, w tym Zakład Konstrukcji Sprzętu Operacyjnego,
- Biuro "W",
- Departament PESEL,
- Zarząd Łączności, od dnia 1 stycznia 1984 r.,
- Wydział Zabezpieczenia Operacyjnego,
- Samodzielna Stacja "P",
- Inspektorat Analityczno-Informacyjny,

e) odpowiedzialne za szkolnictwo, dyscyplinę, kadry i ideowo-wychowawcze aspekty pracy w Służbie Bezpieczeństwa:

- Departament Kadr, z wyłączeniem terenowych odpowiedników jako całości w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych,

- Departament Szkolenia i Wychowania, z wyłączeniem terenowych odpowiedników jako całości w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych,
- Zarząd Polityczno-Wychowawczy,
- Biuro Historyczne,
- Akademia Spraw Wewnętrznych, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa i naukowo-techniczna pełniąca służbę w Wydziale Bezpieczeństwa Państwa Akademii Spraw Wewnętrznych oraz na etatach Służby Bezpieczeństwa, a także słuchacze i studenci, którzy przed skierowaniem do Akademii Spraw Wewnętrznych pełnili służbę, o której mowa w pkt 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1,
- Centrum Wyszkożenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Legionowie, a w jego ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Wyższa Szkoła Oficerska Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Legionowie, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Szkoła Chorążych Biura "B", a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Szkoła Chorążych Milicji Obywatelskiej z siedzibą w Warszawie, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Wydział Pracy Operacyjnej w Ośrodku Doskonalenia Kadry Kierowniczej MSW w Łodzi, a w jego ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa oraz naukowo-techniczna,
- Samodzielna Sekcja Kadr,
- Samodzielna Sekcja Kadr i Szkolenia,
- Samodzielna Sekcja Informacji i Sprawozdawczości,
- Samodzielna Sekcja Ogólno-Organizacyjna;

6) jednostki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej i ich poprzedniczki:

- a) Informacja Wojskowa oraz podległe jej jednostki terenowe, w tym Organa informacji Powszechnej Organizacji "Służba Polsce" oraz Organa informacji Wojskowego Korpusu Górniczego,
- b) Wojskowa Służba Wewnętrzna, w tym Zarząd Wojskowej Służby Wewnętrznej Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Wojsk Ochrony Pogranicza i jego poprzedniczki,
- c) Zarząd II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego,
- d) inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych.

W myśl ust. 2 tego przepisu za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się również:

1) służbę na etacie:

- a) Ministra Spraw Wewnętrznych,

- b) funkcjonariusza nadzorującego służby i jednostki organizacyjne wymienione w ust. 1 pkt 5,
 - c) komendanta wojewódzkiego, zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego lub dzielnicowego do spraw bezpieczeństwa, zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego lub dzielnicowego do spraw Służby Bezpieczeństwa, zastępcy szefa wojewódzkiego, rejonowego, miejskiego lub dzielnicowego urzędu spraw wewnętrznych do spraw Służby Bezpieczeństwa,
 - d) zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego lub miejskiego do spraw polityczno-wychowawczych, zastępcy szefa wojewódzkiego, rejonowego lub miejskiego urzędu spraw wewnętrznych do spraw polityczno-wychowawczych,
 - e) oficera szkolenia operacyjnego Służby Bezpieczeństwa w wydziałach kadr i szkolenia komend wojewódzkich Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich urzędach spraw wewnętrznych,
 - f) funkcjonariusza w referacie do spraw bezpieczeństwa w wydziale kadr komendy wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej,
 - g) starszego inspektora przy zastępcy komendanta wojewódzkiego do spraw Służby Bezpieczeństwa,
 - h) słuchacza na kursach Służby Bezpieczeństwa, organizowanych przez jednostki i szkoły wchodzące w skład Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;
- 2) okres odbywania szkolenia zawodowego w szkołach i na kursach Służby Bezpieczeństwa przez funkcjonariuszy pełniących służbę, o której mowa w pkt 1 i ust. 1;
- 3) okres oddelegowania funkcjonariuszy pełniących służbę, o której mowa w pkt 1 i ust. 1, do innych instytucji państwowych, w tym przeniesienia na etaty niejawne w kraju lub poza granicami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Zgodnie zaś z treścią art. 13c ustawy zaopatrzeniowej za służbę na rzecz totalitarnego państwa nie uznaje się służby w rozumieniu art. 13b: 1) która rozpoczęła się po raz pierwszy nie wcześniej niż w dniu 12 września 1989 r.; 2) której obowiązek wynikał z przepisów o powszechnym obowiązku obrony.

Dalej należy wskazać, iż dokonując analizy prawnej niniejszej sprawy, sąd okręgowy miał na uwadze treść najnowszej uchwały Sądu Najwyższego z 16 września 2020 r., podjętej w sprawie o sygn. akt III UZP 1/20. Sąd Najwyższy stwierdził, że kryterium "służby na rzecz totalitarnego państwa" określone w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 723) powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

W toku postępowania sądowego ubezpieczony nie zaprzeczył skutecznie zgodności z prawdą informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu jego służby w organach(...). Akta osobowe z przebiegu służby potwierdziły natomiast, że A. W. od 1 października 1977 r., tj. po odbyciu przeszkolenia unitarnego i służby przygotowawczej w (...) w G., został słuchaczem Wyższej Szkoły (...) w L., a następnie od 28 czerwca 1980 r. do 31 lipca 1990 r. wykonywał służbę w organach Milicji Obywatelskiej w pionie (...), a więc w spornym okresie od 1 października 1977 r. do 31 lipca 1990 r. najpierw był słuchaczem organizacji odpowiedzialnej za szkolnictwo, dyscyplinę, kadry i ideowo-wychowawcze aspekty pracy w (...), a następnie pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w organach Milicji Obywatelskiej w pionie (...) oraz faktycznie w tej formacji wykonywał czynności na rzecz tej formacji. Jak wynika z opinii służbowych A. W. był słuchaczem zdolnym, starającym się zagłębić tajniki pracy operacyjnej, był aktywnym członkiem (...). Po rozpoczęciu zaś służby w (...) zajmował się rozpracowywaniem środowisk kościelnych. Co istotne, w kolejnych opiniach służbowych wskazywano, że ubezpieczony był funkcjonariuszem zaangażowanym, wykazującym bardzo poważny stosunek do pracy. Prowadził samodzielne działania operacyjne. Posiadał w swym

kontakcie jednostki sieci (...), z którymi właściwie i efektywnie organizował pracę operacyjną. Dobrze prowadził dialogi operacyjne w rozpracowywanym środowisku. Już na początku wskazywano, że jest trwale związany ze służbą oraz posiada perspektywy rozwoju zawodowego. W 1983 r. przełożeni stwierdzili, że bardzo sumiennie i z dużym zaangażowaniem wykonuje zadania służbowe. Efektywnie pracuje z osobowymi źródłami informacji. Właściwie planuje pracę operacyjną i konsekwentnie realizuje zamierzone przedsięwzięcia. Swoim zaangażowaniem przykładowo oddziaływanie na swoich kolegów. Jego postawa i osiągnięte wyniki predysponują ppor. A. W. do wyróżniających się pracowników oraz wskazują na trwałe związanie ze służbą. W 1989 r. we wniosku personalnym wskazano m.in. że na powierzonym odcinku zadania operacyjne wykonuje z dużym zaangażowaniem i poczuciem odpowiedzialności. Wykazuje wiele inicjatywy własnej w pracy z osobowymi źródłami informacji, co w efekcie przyczynia się do lepszego rozpoznania aktualnej sytuacji polityczno-operacyjnej w zabezpieczanych obiektach. W ramach prowadzonych spraw operacyjnych pozyskuje nowe źródła informacji.

Zdaniem sądu wszystkie te okoliczności, nie tylko fakt pełnienia służby w organach wymienionych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, ale także postawa ubezpieczonego w trakcie służby, duże zaangażowanie ubezpieczonego w rozpracowywanie środowisk kościelnych, podkreślane przez przełożonych dobre efekty pracy operacyjnej, wyróżniająca się postawa skarżącego, trwałe związanie ze służbą - pozwalają uznać, iż w przypadku ubezpieczonego zachodzą podstawy do zastosowania art. 15 c ustawy.

Jednocześnie, nie zaszły podstawy do zastosowania art. 15b ust. 3 ustawy, zgodnie z którym do okresów, o których mowa w art. 13 ust. 1 na żądanie wnioskodawcy mogą być doliczone w pełnym wymiarze okresy służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, jeżeli funkcjonariusz udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego, albowiem wnioskodawca tego rodzaju żądania nie zgłosił.

Mając na względzie powyższe należało stwierdzić, że zaskarżona decyzja pozwanego jest prawidłowa.

Mając na uwadze powyższe rozważania, sąd okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami, oddalił odwołanie.

Apelacje od wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, art. 2 Konstytucji, polegające na arbitralnym obniżeniu świadczenia emerytalnego,

- naruszenie przepisów prawa materialnego, art. 67 ust.1 w zw. z art. 31 ust.3 Konstytucji RP poprzez nieproporcjonalne i nieuzasadnione obniżenie świadczenia emerytalnego;

Naruszenie przepisów art. 30 i 47 Konstytucji RP w zw. z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na naruszeniu godności skarżącego, naruszeniu zasady równości wobec prawa, represji bez wykazania winy indywidualnej,

Skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie jego odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja A. W., jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Co do zasady Sąd Apelacyjny podziela rozważania prawne poczynione w sprawie odnośnie oceny ustawy dezubekizacyjnej a norm prawa Unii Europejskiej, recypowanych do polskiego porządku prawnego, a które jednoznacznie nakazują odmówić prawa do zbiorowej oceny czynów osób tylko i wyłącznie na podstawie formacji, w jakich przyszło im służyć w okresie objętym przepisami ustawy dezubekizacyjnej.

Warunki przyznania emerytury policyjnej zostały określone przepisami ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 723), dalej jako ustawa zaopatrzeniowa.

Z kolei materialnoprawną podstawę decyzji Dyrektora (...) w W. stanowił przepis art. 15c ustawy zaopatrzeniowej, dodany przez art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270) zmieniającej nin. ustawę zaopatrzeniową z dniem 1 stycznia 2017 r. Przepis ten wprowadził zasady obliczania wysokości emerytur dla osób, które pełniły służbę na rzecz państwa totalitarnego. I tak, stosownie do ust. 1 tego przepisu w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi: 1) 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;

2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4. Przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1-3a, 5 i 6 stosuje się odpowiednio. Emerytury nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b (ust. 2). W myśl ust. 3 tego przepisu wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z ust. 4 w celu ustalenia wysokości emerytury, zgodnie z ust. 1-3, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1. Jak wynika z ust. 5, przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, jeżeli osoba, o której mowa w tych przepisach, udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, środkiem dowodowym może być zarówno informacja, o której mowa w art. 13a ust. 1, jak i inne dowody, w szczególności wyrok skazujący, choćby nieprawomocny, za działalność polegającą na podjęciu, bez wiedzy przełożonych, czynnej współpracy z osobami lub organizacjami działającymi na rzecz niepodległości Państwa Polskiego w okresie służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b (ust. 6).

Zakres pojęcia „służba na rzecz totalitarnego państwa” został wskazany przez ustawodawcę w treści art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. I tak stosownie do treści ust. 1 tego przepisu za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w wymienionych cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach. Zgodnie zaś z treścią art. 13c ustawy zaopatrzeniowej za służbę na rzecz totalitarnego państwa nie uznaje się służby w rozumieniu art. 13b: 1) która rozpoczęła się po raz pierwszy nie wcześniej niż w dniu 12 września 1989 r.; 2) której obowiązek wynikał z przepisów o powszechnym obowiązku obrony.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje, iż należy uznać istnienie konstytucyjnej zasady ciągłości państwa (art. 2 i art. 241 Konstytucji RP) i jego przynależności do systemu prawnego Unii Europejskiej oraz związania Rzeczypospolitej Polskiej Traktatem o Unii Europejskiej (art. 4 i art. 6 TUE). Kryteria wykluczenia ubezpieczonego z systemu ochrony praw podstawowych, budzą wątpliwości w płaszczyźnie ich podstaw, czasu i winy zbiorowej oraz sankcji.

Sąd I instancji stanął na stanowisku, że w stanie faktycznym sprawy ujawniono dowody przestępczej działalności odwołującego się, którą przyjmuje ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w stosunku do każdego zatrudnionego w służbach bezpieczeństwa państwa poprzez definiowanie służby jako wykonywanej na rzecz totalitarnego państwa (art. 13b).

W ocenie sądu apelacyjnego idea sprawowania sądowego wymiaru sprawiedliwości opiera się na indywidualnej winie i jest opozycyjna wobec zbiorowej sprawiedliwości ustawodawcy. W ramach kontroli decyzji organu rentowego,

konieczna jest odpowiedź na pytanie o powszechność praw podstawowych Unii Europejskiej i związanie nimi sądów krajowych.

Stosownie do treści art. 9 i art. 91 Konstytucji oraz art. 4 ust. 3 i art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 dalej (...)), prawa podstawowe Unii Europejskiej mają charakter praw bezpośrednio stosowalnych. W takiej sytuacji każdy sędzia krajowy z powołaniem się na zasadę efektywnej kontroli sądowej ma nie tylko prawo, ale obowiązek pominąć w procesie sądowego stosowania prawa, ustawy oraz praktyki sprzeczne z zasadami podstawowymi Unii Europejskiej (dalej UE). Sędzia krajowy ma obowiązek stosowania praw podstawowych UE z prawem pominięcia regulacji krajowych naruszających te prawa.

Zdaniem sądu, system prawny Unii Europejskiej, z racji bezpośredniego skutku praw podstawowych Unii Europejskiej, umożliwia skonfrontowanie ustawodawstwa krajowego z prawami podstawowymi Unii. Prawa te w porządku krajowym, zgodnie art. 9 i art. 91 Konstytucji, mają charakter normatywny. Sędzia krajowy powinien zagwarantować ich przestrzeganie w ramach sądowego rozstrzygnięcia. Norma sprzeczna z prawem wspólnotowym nie musi być usunięta z systemu poprzez formalną derogację, może być pominięta przez sąd. W państwie deklarującym się, jako związanym zasadą rządów prawa, norma sądowego rozstrzygnięcia, aby obowiązywała, nie może być sprzeczna z zasadami i prawami podstawowymi UE.

Zasada efektywnej ochrony sądowej stwarza podstawę do przyjęcia, że w każdym przypadku, gdy przepisy krajowe (lub praktyka stosowania prawa) uniemożliwiałyby ochronę praw podstawowych UE, sąd krajowy w razie bezskutecznej wykładni przepisów krajowych powinien odmówić ich zastosowania w oparciu o art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 dalej jako (...)) lub kreować poprzez wykładnię takie orzeczenie, które zabezpieczą rządy prawa.

Należy jednakże zauważyć i podkreślić, iż Sąd okręgowy nie tylko bardzo starannie i szczegółowo wskazał oraz przeanalizował stan faktycznego sprawy, co wprost pozostaje w zgodzie z jednoznacznymi motywami uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt III UZP 1/20, której motywy sąd apelacyjny w całości podziela.

Z zaświadczenia Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Delegatura w G. z dnia 27 lipca 2017r. – k. 30-32, 90- 163 akt sprawy, to jest wystawcy informacji o przebiegu służby do potwierdzenia prawidłowości ww. informacji na okoliczność pełnienia przez Odwołującego służby na rzecz państwa totalitarnego poprzez w szczególności potwierdzenie kwalifikacji prawnej formacji, na rzecz której służył ubezpieczony oraz zakresu jej zadań, wynikało, że A. W. przez okres 13 lat, tj. **od dnia 1 lipca 1980r. do 31 lipca 1990r.** służył na rzecz państwa totalitarnego w myśl art. 13 b ust.1 pkt 5 litera c tiret 5 i 7 oraz 2ustawy dezubekizacyjna.

Analiza szczegółowa akt personalnych apelującego wskazuje na następujące okoliczności faktyczne sprawy (płyta CD – k.15 akt sprawy):

Z podania z dnia 22 kwietnia 1976r. wnioskuje o wcielenie się ubezpieczonego do zasadniczej służby wojskowej w (...)ie dla potrzeb MO. Po przeszkoleniu unitarnym w (...) zostaje przeniesiony w celu odbycia dalszej służby do (...) G., 16 lipca 1976r.

Z opinii z dnia (...) jasno wynika, iż będzie bardzo dobrym pracownikiem operacyjnym (...).

Kończy Wyższą Szkołę (...) w L., której okres nota bene nie ma wpływu na obniżenie jego świadczenia emerytalnego zgodnie z orzecznictwem w tym zakresie sądów powszechnych.

Aktywny Członek (...).

Wniosek personalny z dnia 26 lipca 1982r. – mianowanie na stanowisko inspektora (...) z dodatkiem specjalnym, kwalifikowanym, funkcjonariusz zaangażowany, wzorowo wykonuje zadania operacyjne, posiada w swym kontakcie

sieci tajnych współpracowników, z którymi sprawnie organizuje prace operacyjną., prowadzi dobrze dialogi w rozpracowywanym środowisku, trwale związany ze służbą.

Analogicznie we wniosku personalnym z (...). – awans na starszego inspektora. Pracuje cały czas w (...) w G.. Na odcinku pracy osiąga bardzo dobre rezultaty – opinia z dnia 10 czerwca 1983r. Wyróżnia się w pracy zaangażowaniem.

Na bazie (...) zostaje utworzony w (...). (...) zajmujący się zabezpieczeniem kompleksu rolno-spożywczego., podobnie jak w(...), czym zajmuje się ubezpieczony.

Opinia (...). – duże zaangażowanie w pracy, pozyskiwanie osobowych źródeł informacji, co w efekcie przyczynia się do rozpoznania aktualnej sytuacji polityczno-operacyjnej w zabezpieczanych obiektach. W ramach prowadzonych operacji pozyskuje nowe źródła informacji.

Poddaje się procesowi weryfikacji funkcjonariuszy (...)w 1990r. i przechodzi ten proces pozytywnie.

W latach 1970-1976 stocznowiec. Stocznie (...) i im. L..

Składając na rozprawie w dniu 17 listopada 2020r. podaje, iż rozpracowywał w formie „przyjacielskiej” środowiska kościelne, pilnował obowiązującego wówczas prawa, nic nie mógł zrobić innego, jak wykonywać zadania służbowe. Za swoją dobrą służbę otrzymywał gratyfikacje finansowe.

Jak wszyscy funkcjonariusze (...) zobowiązał się do zachowania w tajemnicy wszystkich czynności służbowych w (...).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższe okoliczności wynikające wprost z akt osobowych A. W. wskazują, iż nie miał on żadnych dylematów moralno-etycznych co do wykonywanej działalności operacyjnej w (...), wnioskodawca został wzorowym i aktywnym funkcjonariuszem. Podnosił swoje kwalifikacje, był gratyfikowany finansowo. W służbie(...)pozostawał aż 13 lat.

Pracował w wydziale (...) i (...).

Faktem notoryjnym jest czym zajmował się PION (...) – ochroną operacyjną kościołów i związków wyznaniowych, a także ochotną rolnictwa Pion (...) – ochrona operacyjna rolnictwa wyodrębniony z (...) w (...), w (...). włączony do nowo utworzonego pionu ochrony gospodarki, który został rozwiązany w (...).

Faktem notoryjnym jest także masowe niszczenie dokumentacji archiwalnej (...) od sierpnia 1989r. do czerwca 1990r., i nadal po likwidacji już nawet (...).

Wszystkie działania operacyjne (...)były nakierowane przeciwko wolnościom praw człowieka, demokracji, wolności kraju. O tym, jak się zdaje , zapomina skarżący, pisząc, iż to jego prawa zostały naruszone. Sąd Apelacyjny zadaje retoryczne pytanie apelującemu a co z prawami represjonowanych działaczy solidarności w latach zaangażowanej służby operacyjnej skarżącego ? Do 1979r. wszystkie sprawy związane z ochroną gospodarki oraz przeciwstawianiem się działalności opozycyjnej spoczywały na departamencie (...), któremu podlegał także wydział (...). Celem działalności operacyjnej było rozpoznawanie, wykrywanie, ograniczanie i likwidowanie antysocjalistycznej i antypaństwowej działalności wymierzonej przeciwko ustrojowi PRL. Podstawowym zadaniem Wydziału (...) była walka ze wszelkimi przejawami życia religijnego. Od lutego 1981e. temu pionowi podporządkowano także zagadnienia związane z ochroną operacyjną kompleksu gospodarki żywnościowej.

Sąd okręgowy trafnie wypunktował wszystkie działania operacyjne i służbę operacyjną A. W. w swoim pisemnym uzasadnieniu, motywując dlatego w jego ocenie nie może on skutecznie powoływać się na prawa człowieka, prawa Unii Europejskiej i Jej norm prawnych, zasadę równości konstytucyjnej. Te wszystkie zasady nie dotyczą bowiem jego osoby, skoro sam swoją służbą na rzecz państwa totalitarnego sprzeniewierzył się odwym zasadom,.

Mimo twierdzeń przedstawionych w apelacji Sąd Apelacyjny uznał, iż 13 lat czynnej służby w wydziale (...) i (...) nie pozwala przyjąć, iż służba ta nie była de facto czynną służbą na rzecz państwa totalitarnego, o jakim mowa w treści art.

13b ustawy zaopatrzeniowej. W ocenie Sądu Apelacyjnego postawa i czyny A. W., jego kolejne awanse, odznaczenia, gratyfikacje finansowe jednoznacznie świadczą o indywidualnym zaangażowaniu bezpośrednio ukierunkowanym na realizowanie działań charakterystycznych dla państwa totalitarnego, jego zadań i funkcji w tamtym okresie. Trudno bowiem uznać, aby tak wieloletnia służba była wnioskodawcy niezrozumiała, albo nie godził się z jej wykonywaniem. Dodatkowo należy wskazać, jak wskazał trafnie SN w cytowanej wyżej uchwale, sam akt weryfikacyjny z 1990r. nie może być parametrem rozstrzygającym w danej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał apelację za bezzasadną, o czym zgodnie z art. 385 kpc orzeczono, jak w sentencji wyroku.

SSA Daria Stanek